

Budapest.
1943.
aug. 26

V. évi.
34. sz.

Egyes
szám ára:
70 fill.

MILITÁRIUM

SZERESZTI
D'MATOLAY

Elkészült Podmaniczky Félix rendezésében az

ÁLOMKERINGŐ

Főszereplők: Zsilley, Sárdy,
Latabár, Csontos

Játssza: Rádium, Omnia Gyártotta és forgalombahozta: Modern Film

MEGRÁZÓ EREJŰ

DRÁMAI

FILMALKOTÁS

AZ EMBER
ÉS A TERMÉSZET ÖRÖK
HARCÁRÓL, A

RÖGRŐL,

MELYHEZ
AZ EMBER OLYSZÍVÓSAN
RAGASZKODIK

ITÉL A FOLYO

TERRA FILM

Filmipari és Filmkereskedelmi Rt
Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 13 szám
Telefon: 183-858

Főszereplők :
HANS SÖHNER
LOTTE KOCH
E. W. BORCHERT
FRIEDRICH KAYSSLER

Rendező :
GÜNTHER RITTAU

MAGYAR

film

SZERKESZTI *Sz. Matolay K. Géza*

FILMKAMARAI SZAKLAP
Szerkesztőség és kiadóhivatal:
VII. Erzsébet-körút 13. IV. emelet.
Tel.: 420-796, 426-576. Postatakarékp. csekksz.: 15410.
Előfizetési ár: egy évre 35 pengő, félévre 18 pengő.

V. ÉVFOLYAM 34. SZAM — MEGJELENIK MINDEN SZERDÁN — BUDAPEST, 1943. AUGUSZTUS HÓ 25

Százalékos statisztika az elmúlt év filmszereplőiről és gyártási személyzetéről

Az 1942. március 1-től 1943. március 1-ig terjedő filmgyártási esztendőben, mint már megírtuk, 46 magyar film készült s ezeknek szereplőiről és gyártási munkatársairól részletes statisztikát közöltünk. A Filmkamara most ezeket az adatokat százalékos alapon is feldolgozta s az így összeállított érdekes adatokat az alábbiakban közöljük.

A kimutatásnak érdekessége az, hogy a filmnél foglalkoztatott színészek nagyobb részét azokból kerültek ki, akik nincsenek állandó színházi szerződésben. Ennek oka elsősorban az, hogy a filmgyártás szívesebben foglalkoztat színházi szerződés nélkül levő színészeket,

miután így minden idejüket a filmgyártásnak szentelhetik s munkájukat nem zavarja meg sem a színházi próba, sem az esti előadás. Érdekes az is, hogy a filmekben szerepelt színészeknek *csupán 0.5 százaléka volt zsidó és 2 százaléka tanúsítványos*. A szereplők 97.5 százaléka teljesen keresztény volt.

A gyártási személyzetről készített statisztika ennél is kedvezőbb adatokat mutat, *a gyártásban résztvevők közül ugyanis egyetlenegy sem volt zsidó*. A közreműködők 97.7 százaléka teljesen keresztény volt és csupán 2.3 százaléka volt félzsidó.

Az alábbi részletes kimutatás színházanként tünteti fel a filmnél foglalkoztatott színészeket.

Nemzeti Színház	47.4 %
Operaház	1.9 %
Andrássy Színház	81.8 %
Erdélyi Színházak	20.— %
Fővárosi Operett	36.6 %
Jókai Színház	—
Madách Színház	69.— %
Új Magyar Színház	73.2 %
Vidám Színház	71.4 %
Vígyszínház	50.— %

A kimutatásból megállapítható, hogy százalékban az Andrássy Színház vezet, a legkevesebb százalékot az Operaház után az Erdélyi Színházak adják. Számszerint a legtöbb szereplőt adta a Nemzeti Színház (37), utána az Új Magyar Színház (30), majd ezt követőleg a Madách Színház (18), Fővárosi Operett (17), Vígyszínház (15), Vidám Színház (10), Andrássy Színház (9), Erdélyi Színházak (8) és az Operaház (4).

A szereplők 97.5 százaléka teljesen keresztény, 2 százaléka tanúsítványos és 0.5 százaléka zsidó.

A filmszereplők kimutatásának százalékos statisztikája

Az elmúlt gyártási évadban 394 színész működött közre a magyar filmekben. Ez a szám magában foglalja a fő- és epizódszereplőket. A filmszereplők az összes kamarai tag, színészek 16.4%-át teszik ki, de ha csak a Budapesten tartózkodó színészeket vesszük alapul, a százalékszám már 39.4 százalékra emelkedik, aminek oka az, hogy filmgyártásunk a legritkább esetben foglalkoztat vidéki színészeket. Budapesten viszont a tagok jórésze nincs szerződésben és ha csak a szerződésben levő tagokat vesszük alapul (beleértve a két állami színház tagjait is), akkor azt látjuk, hogy ezeknek 29 százalékát foglalkoztatták a filmgyárak. Ez az alacsony százalékszám azonban csak akkor ad a helyzetről világos képet, ha tudjuk azt, hogy a magán-színházak szerződésben levő tagjai az összes szerződött tagoknak csak 42.5 százalékát teszik ki, azok többsége ugyanis (57.5%) az állami színházak kötelékében működik.

Ebből az következik, hogy az állami- és magán-színházak tagjai közli aránya a filmszereplésnél is fennáll, holott ezzel szemben azt az érdekes megállapítást tehetjük, hogy amíg az állami színházak tagjainak csupán 14 százaléka szerepel filmen, addig a magán-színházak a szereplők 49.3 százalékát adják.

A gyártási személyzet százalékos aránya

A különböző gyártási munkakörökben nyilvántartott tagok az összes tagok 42.2 százalékát teszik ki. A foglalkoztatás aránya százalékban a következőképpen alakul:

gyártásvezető	47.6 %
filmíró	52.— %
rendező	65.7 %
segédrendező	48.6 %
operatőr	21.7 %
segédoperatőr	35.— %
hangmérnök	70.2 %
hangmester	66.6 %
díszlettervező	53.— %

ruhatervező	75.— %
felvételvezető	51.5 %
filmösszeállító	73.3 %
zenei vezető	56.5 %
állófényképész	60.— %
másodsegédrendező	62.5 %
naplóvezető	45.6 %

A foglalkoztatott személyek a gyártási munkakörökben szereplő tagok 52.3 százalékát teszik ki, ami a filmes tagok 40.2 százaléka.

A közreműködő személyek 97.7 százaléka teljesen keresztény és 2.3 százaléka félzsidó. Zsidókat nem foglalkoztatott a filmgyártás.

AKI RÁKÓCZI KASSÁJÁT ÉPÍTI FEL BUDAPESTEN

Munkaközi beszélgetés Dudás Lászlóval a „Rákóczi nótája“ díszlettervező mérnökével

A magyar filmgyártás történelmében páratlan arányban álló díszletépítkezések folynak most a Hunnia Gyarmat-utcai telepén. A XVII. századbeli Kassa nevezetesebb épületeinek hű mása nő ki

az építőmunkások keze alól. A Dóm, az Orbán-torony, a Lőcsei-ház, a Miklós-börtön fából és gipszből felállított utánzata, az akkori történelmi időknek megfelelő módosulásban áll a Hunnia udvarán. Daróczy József hatalmas, több mint háromnegyedmillió pengős költségvetést meghaladó, sőt azt előrelátható-

lag túllépő, történelmi filmjének »kassai külsőt« fogják itt leforgatni a közeli napokban.

Dudás Lászlóval, aki a nagyszabású díszletek tervezője, beszélgettünk el a Hunniabeli Orbán-torony »alapozási« munkálatainál. A fiatal, — ha meg nem sértődne, úgy jellemezném: »gyermekarcú« — tervező, aki egyébként a Hunnia filmgyár üzem-mérnöke, büszkén tekint szét az építőállványok erejében dolgozó munkások között. A kassai Dóm északi oldalfala már készben van, csak az utolsó simításokat végzik rajta.

— Hosszas előtanulmányokat kellett végezned úgy, amíg eljutottál a kivitelezésig?

— Hát, — gondolkodik el Dudás László — nem is annyira időbelileg nyult el a tervezést megelőző bűvárkodás, mint inkább az jelentette a problémát, hogy épen sietni kellett a kompozíciók végleges kialakításával. A magyar filmgyártás menete nem engedi meg, hogy az ember hosszabban időzzék egy-egy film díszleteinek

megtervezésénél. Ma pedig sok más nehézséggel is meg kell alkudnunk. Itt van mindjárt a nyersanyaghiány, azután meg nincs elég szakmunkás sem. Végül pedig a magyar film konjunkturája

helyszíni szemle, levelezőlapok és különböző fényképek jelentették a tulajdonképeni előtanulmányokat. Nagy segítségemre volt a kassai múzeum igazgatója: Mihalik Sándor úr is.

A Fejedelem sátra

is hozzájárul az adott helyzettel való megalkuváshoz.

— Mégis, milyen »forrásokat« használtál az épületek megépítésénél a történelmi hűség kedvéért?

— Egykorú rajzok.

— Amint látom, némi változtatások vannak az épületeken a mostani állapotokhoz viszonyítva.

— Az igaz, hogy — úgymondjam — egy kevés »költői szabadsággal« is dolgozunk, de csak az épületek csoportosításában, minthogy ezt a játék menete így kívánta meg, azonban a történelmi hűséget ez egyáltalán nem befolyásolja. Ami azonban az építményeket illeti, azoknak éppen az eredeti formájukat adtuk vissza, tehát a legutolsó restaurálás előtti Orbán-tornyot, mind a négy oldalán az árkádos résszel, a Lőcsei-házat és kis részben a Miklós-börtönt is Rákóczi-stílusban örökítettük meg a filmben.

— Mibe kerül az egész díszletkomplexum?

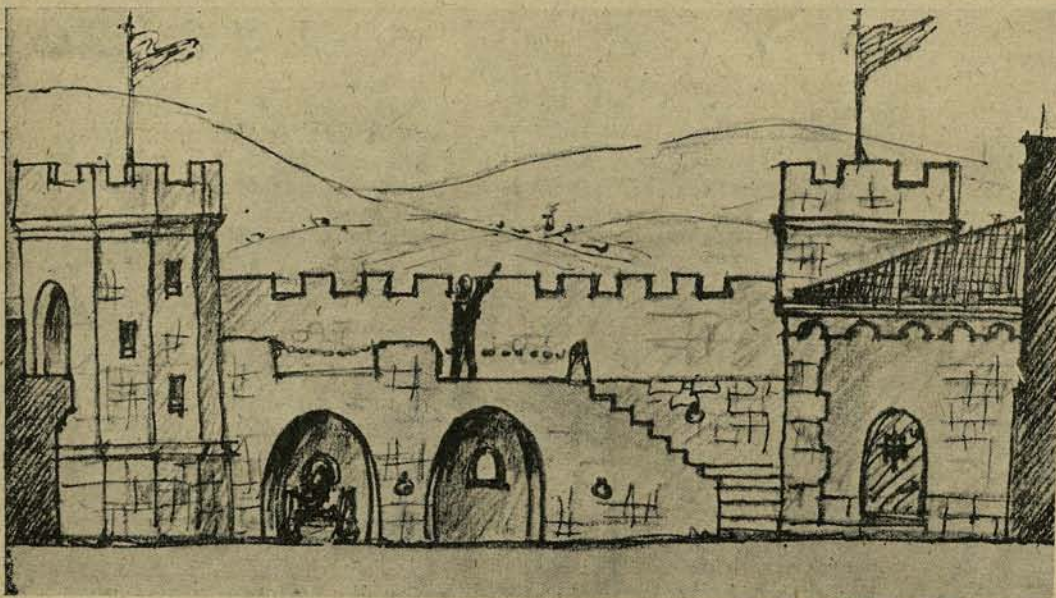
— 120.000 pengő van előirányozva rá, de...

— De?

— Gondolhatod, hogy mit akartam mondani...

— Szóval lehet, hogy többé is kerül.

— Hányadik filmed ez,

Rákóczi-vár a Hunnia műtermében

amelyben te tervezed a díszleteket?

- Kilencedik.
- Az elsőtől hosszú volt idáig az út?
- Oh, nem; én nem szaladok a díszletek után,

megy a megtervezés, de sokszor (ha nem mindig!) meg kell alkudni az anyagi lehetőségekkel. Vonatkozik ez a megállapításom a bútorkölcsönzésre is, mert míg azelőtt

mert nekik sincs, illetve eladják azokat.

— A díszlet és a kiállítás tehát egy fogalom?

— Tökéletesen. Felvételek előtt, illetve a tervezés alatt mindent át kell beszélni a rendezővel és az operatőrrel. Az első a játék szempontjából szól bele a munkába, az operatőr pedig a fényképezés követelte speciális kívánásokat adja elő.

— Régi díszleteket nem szoktak elraktározni?

— Nem, mert a díszletek szétbontásánál éppen a sietség miatt is tönkre mennek a díszletek, hiszen összehasonlíthatatlanul masszívabban vannak megalkotva, mint a színházi díszletek, másrészt pedig minden film természetesen más és más díszletet követel, legfeljebb egyes ajtó, vagy ablakrészeket szoktunk eltenni.

Mialatt beszélgettünk, munkások, munkavezetők jönnek és tanácsot, eligazítást kérnek Dudás Lászlótól. A feleletekből a munkája iránti csodálatos odaadás és szeretet hangzik ki. Amikor ezzel kapcsolatban én is kérdést intéztem hozzá, azt feleli:

— Nagyon érdekel a

**MAGYAR
MOZGÓFÉNYKÉPÉPKEZELŐK
ORSZÁGOS EGYESÜLETE**

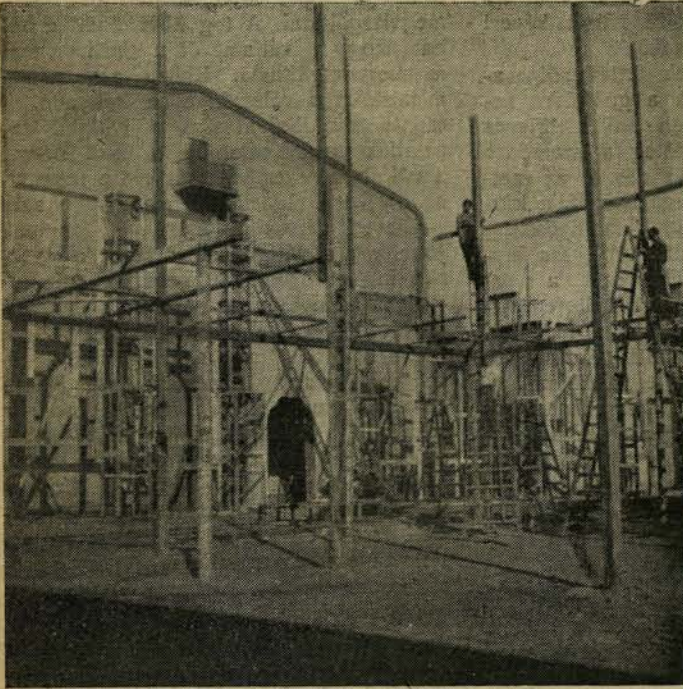
mint az állami munkaközvetítő hivatal hat. eng. megbízottja

**DIJTALANUL KÖZVETÍT
SZAKAVATOTT GÉPÉSZEKET**

állandó alkalmazásra és kiegészítőkre úgy helyben, mint vidéken.

Budapest, VIII., Népszínház-u. 19.
Telefon: 337-598

Hivatalos órák: 1—3-ig
Hivatalos órák után Tatra mozgó

A filmgyár udvarán épül „a régi Kassa”

amúgy is van elég elfoglaltságom. Az első filmem volt a: »Miért«, majd azután jött sorba a többi: *Kisértés, Házasság, Férfihűség, Késő, Pista tekintetes úr, Tilos a szerelem, Éjjeli zene és most a Rákóczi nótája.* Ez lesz a koronája eddigi működéssemnek, — mondja mosolyogva Dudás László.

— Régen dolgozol a »szakmában«?

— Tulajdonképpen az utolsó három évben. Mint gyakornok kerültem a Hunniához, amely később átvett az üzemmérnökséghez.

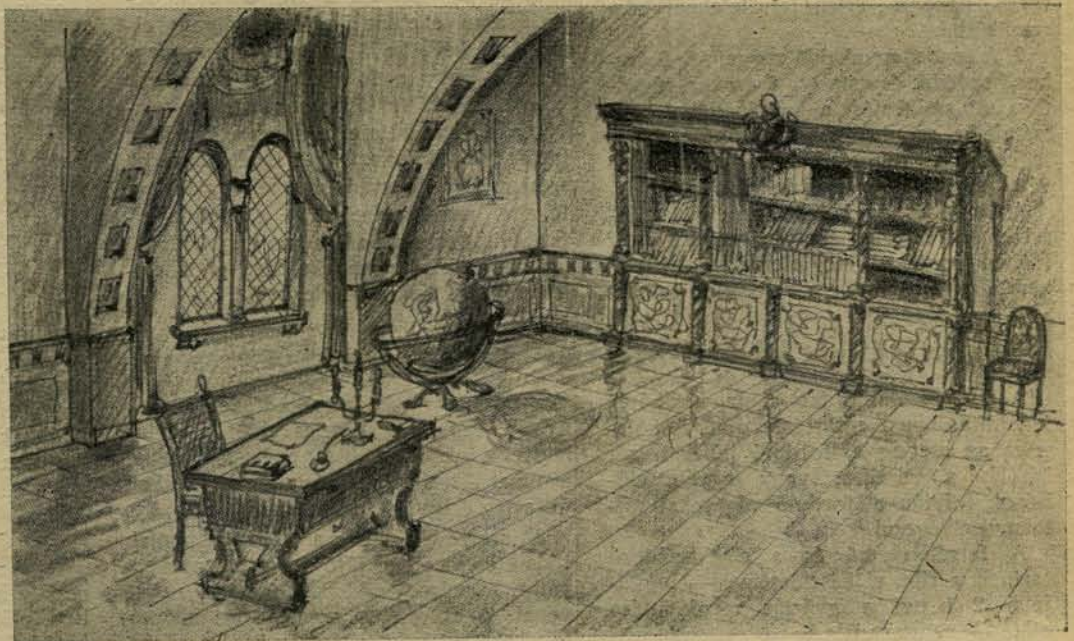
— Hogy lettél díszlettervező?

— Eredeti szakmám az építészet. A mérnöki diplomát ezen a szakon még 1936-ban megszereztem. Mondhatom, hogy éppen Daróczy József volt a »felfedezőm«.

— Hogy készül egy díszlettervezés?

— Csomó skicc, részlettervezgetés előzi meg a végleges kivitelt. Hála Istennek nekem gyorsan

például a »Miért«-ben a kölcsöndíj összege 1500 pengő volt, most ennek a fizetését is elkéri a kereskedők, ha ugyan kölcsön adnak bútorokat,

II. Rákóczi Ferenc dolgozó szobája

munkám. Szép mesterség. Igaz, nem épít maradandót, de szinte napról-napra újat lehet alkotni...

... különösen annak — folytatom a feleletet magamban —, aki ilyen lehetséges és gazdag fantáziájú, mint Dudás László.

Csontó Menyhért

Itt az új kollektív megállapodás a filmgyártás munkaadói és munkavállalói között

A kultuszminiszter is jóváhagyta az új határozatokat

A Színművészeti és Filmművészeti Kamara filmművészeti főosztálya elkészítette a filmgyártásban közreműködők és szereplők új kollektív megállapodását, amelyet a munkavállalók és munkaadók kötnek egymással. A kollektív megállapodás, valamint az azzal kapcsolatos kamarai határozatok nyomtatványai rövidesen forgalomba kerülnek. Az új kollektív megállapodás szövegét, valamint az azzal kapcsolatos határozatokat a Kultuszminisztérium 50962/1943.—III/2. sz. alatt jóváhagyta s így most már a legfelsőbb hatóság által jóváhagyott, gyakorlatilag is mindenben megfelelő, pontos és részletes feltételek mellett történnek a filmszerződtek.

A megállapodás nyomtatványa egészen egyszerű levélfőmájú, amely különösebb feltételeket és kikötéseket nem

tartalmaz, annál érdekesebb azonban a megállapodásokra vonatkozó kamarai határozat, amely kiegészítő részét képezi minden megállapodásnak.

A megállapodásoknak feltétlenül magukban kell foglalniuk a gyártásra kerülő mozgófényképeszeti mű ideiglenes címét, a gyártás, illetőleg a szerződés időtartamát, a közreműködés és az esetleges külön produkció minőségét, a közreműködés ellenértékét (átalányösszeg, napidíj, külön munkadíj, stb), átalányösszegnél annak esedékességét, a szerződésszegés esetére megállapított kötbért, annak kikötését, hogy a megállapodással nem szabályozott kérdésekben a jelen határozat, illetőleg a Színművészeti és Filmművészeti Kamara határozatai irányadók, végül a választott bírósági alávetést.

Betegség esetében joga van a vállalatnak a tagot saját bizalmi orvosával megvizsgáltatni. A tag követelheti azonban, hogy a vállalat őt a tisztiorvossal is megvizsgáltassa. Ebben az esetben a tisztiorvos véleménye az irányadó. A tag a megállapodással a vállalat bizalmi orvosát, valamint a tisztiorvost a vállalattal szemben már előre felmenti az orvosi titoktartás kötelezettsége alól.

Kiesési biztosítás esetén ugyancsak joga van a vállalatnak a tagot a biztosító intézet orvosával megvizsgáltatni.

6. Amennyiben a vállalat a gyártás megkezdése után saját hibáján kívül eredő okokból, vagy hatósági intézkedések folytán a tag közreműködését igénybe venni nem tudná, a megállapodás a felmerült akadály időtartama alatt szünetel. Ebben az esetben joga van a vállalatnak a tag közreműködését a megállapodás időtartamán túl is az eredeti feltételek mellett követelni, de ebben az esetben a vállalat köteles alkalmazkodni a tag közben vállalt szerződéses kötelezettségeihez.

Saját hibáján kívül eső oknak tekintendő az is, ha tartós rossz időjárás miatt a meghatározott külső felvételek kiesnek és a vállalatnak nem állott módjában a megállapodásnak megfelelően a tagot foglalkoztatni.

A szerződés időtartama

A megállapodásban körülírt időtartamot követő 3 hónapon túl a napok számának meghatározása nélkül szerződött átalánydíjas tag is csak különdíj fizetése ellenében vehető igénybe.

Amennyiben a vállalat a tagot előre meghatározott időre szerződtette és közreműködését ezen az időn belül saját hibájából igénybe nem vette, a kikötött munkadíj a szerződés lejártá alkalmával esedékessé válik. A vállalat jogosult a megállapított szerződési időtartamot legfeljebb 30 nappal eltölteni. Ilyen esetben azonban a felvételi napok a tag egyéb kötelezettségeivel egyeztetendők.

A szerződés szünetelésének tartama alatt díjazás nem jár.

7. A zenefelvételeknél az első négy órai munkaidő után fél óra pihenő tartandó. Ezt követően minden két óra munkaidő után 10 perc pihenő szünet jár. Külön étkezési szünet a munkavállalóknak nem jár. A pihenő szünet az óradíjba beszámít.

Munkadíjak

8. A megállapított munkadíj napi elfoglaltságnál: naponként, utólag; heti elfoglaltságnál: hetenként, utólag; havi elfoglaltságnál: havonként, a hó utolsó napján, utólag fizetendő.

A szereplő kamarai tag megállapodásai

A megállapodás kapcsán a szerződő kamarai tag köteles a megállapodást megelőzően létesített (film, színház, rádió stb.) szerződéseit és a szerződés tartama alatti lakcímét bejelenteni.

A fentebb említett megállapodást az alábbi rendelkezések és általános gyártási feltételek egészítik ki.

1. A megállapodásban körülírt időtartam alatt a kamarai tag köteles a munkakörébe tartozó összes reábizott feladatokat lelkiismeretesen és legjobb tudása szerint elvégezni. Köteles ezen az időszakon belül a munkaadó vállalat által kívánt bármely helyen rendelkezésre állani és az összes felvételeknél (belső-, külső-, helybéli-, vidéki-, külföldi-, nappali-, éjjeli felvételeknél) közreműködni.

2. A rendes munkaidő reggel $1\frac{1}{2}$ 8 óra-
kor kezdődik és este $1\frac{1}{2}$ 8 óra-
kor végződik. A sminkelés a munkaidőbe nem számít be, azonban ebből a célból a tagot legkorábban reggel 6 óra-
ra lehet a felvétel színhelyére kirendelni.

A kamarai tag köteles az előírt öltözetben a felvétel helyén, a megadott időben pontosan megjelenni. A vállalat nem köteles a tagot a felvételek színhelyre

lyére ki- és beszállítani. Amennyiben azonban a felvételek megkezdése előtt, vagy befejezése után közlekedési eszközök nem állnak rendelkezésre, a vállalat köteles saját költségén a ki- és beszállításról gondoskodni. Ha a színházi előadás megkezdése előtt a vállalat a színháznál is alkalmazott kamarai tagot olyan időpontban még foglalkoztatja, hogy a tag az előadásra kellő időben közforgalmi közlekedési eszközzel elérkezni nem tudna, a vállalat köteles a színházi előadás szereplő tagot a színházhoz megfelelő időben odaszállítani.

3. A tag-köteles a filmgyár által előírt rendszabályokat betartani.

4. A tag köteles a kézirat azon részeit, amelyeket neki elénekelni vagy elmondani kell, kellő időben akként megtanulni, hogy a felvételeknél semmiféle késelem elő ne állhasson. Ezzel szemben a vállalat köteles a szerepet ívenként legkésőbb 48 órával (két ívnél hosszabb szerepnél a forgatókönyvvel együtt) a felvétel megkezdése előtt a taghoz eljuttatni. Ennek számánál a tag legalább 48 órával a felvétel megkezdése előtt emlekpórá tartására kötelezhető.

A filmösszeállító, felvételvezető és segédrendező kötelességei

A filmösszeállító tag a standardkópia leszállításának megtörténte után is köteles az esetleg előforduló hibákat, sőt később a cenzúra, vagy egyéb előírások folytán előforduló vágásokat díjtalanul elvégezni.

A felvételvezető és a segédrendező tartozik a film előkészületeinél — legfeljebb 2 héttel a gyártás megindulása előtt — résztvenni.

5. Amennyiben a tag a pontos megje-

lenésben vagy a közreműködésben akadályozva van, úgy köteles erről a vállalatot az ok és a bizonyíték közlésével azonnal értesíteni. A vállalatnak jogában áll a tag értesítését ellenőrizni.

A szerződés tartama alatt a tagnak tilos életveszéllyel járó sportversenyeken, vagy bravúros cselekményekben résztvenni. A felvételek alatt a tag köteles munkaképességének fenntartására kellő gondot fordítani.

Átalány megállapodásnál a munkadíj a megegyezés szerint fizetendő.

A heti fizetés minden megkezdett hét után jár. A hét azonban nem naptári hetenként, hanem a munka megkezdésének napjától számítandó. Havi fizetésnél 15 napig félhavi fizetés, azon túl egész havi fizetés jár.

9. Éjjeli felvételekért a nappali munkadíj (gage) és 10% pótlék jár. Éjjeli felvételnek tekintendő az este fél 8 órától reggel fél 8 óráig eszközölt felvétel.

10. A 120 pengőnél nagyobb napidíjra vagy átalányösszegért szerződött tagnak csak külön megállapodás alapján jár túlóradíj.

A napidíjas tag, akinek napidíja 120 pengőn alul van, minden megkezdett túlóráért napidíjának 10%-át kapja.

11. A vállalatnak joga van a kifizűtött műtermi felvételt bármikor lemondani. Ha azonban a vállalat a tagot kellő időben nem értesítette és a tag a gyárban (a külső felvétel színhelyén) már megjelent, a vállalat a napi munkadíjnak csak 10%-át köteles megfizetni, amennyiben a taggal a felvételvezetőnél történő jelentkezéstől számított 1 órában belül közli, hogy a felvétel elmarad.

12. Ha a rossz időjárás miatt a felvételeket megkezdeni nem lehet, déli 12 óráig (éjjeli felvételeknél éjfél) csak költségmegtérítés jár. A költségmegtérítés minimuma 2 P. Déli 12 óra után (éjjeli felvételeknél éjfél után) egész napi munkadíj jár.

Budapest területén kívül eső külső felvételek esetében, ha azokat a rossz időjárás miatt megkezdeni nem lehet, déli 12 óráig (éjfél) félnapi, azon túl egész napi munkadíj jár.

Csak külső felvételekre szerződött tagnak, ha közreműködését a vállalat egyáltalán nem tudja igénybe venni (6. pont, második bekezdés), a kikötött díj 50%-a fizetendő.

13. A tagnak a felvételek megkezdése előtt teljesítendő külön munkáért (próbák, előkészítés, próbafelvétel, hangpróba, előhangfelvétel stb.) díjazás nem jár.

A megállapodásban körülírt időtartam lejártá után, de a film (standard kópia) elkészülte előtt teljesítendő külön munkáért díjazás jár abban az esetben, ha utólagos képfelvételről, vagy némán készített felvételek szinkronizálásáról van szó. Az ilyen külön munkáért 6 órában belüli elfoglaltság esetében fél napidíj, míg azon túl egész napidíj fizetendő.

A napidíj összegére a megállapodás általános rendelkezései irányadók. A meghatározott számú napokra megállapított átalányösszegért szerződött tagnak napidíj címén, ha erről a megállapodás nem intézkedik, az átalányösszeg 5%-a fizetendő.

A nem meghatározott napokra átalánydíjért szerződött tagnak a 2. bekezdésben körülírt esetben nem jár díjazás.

Ha csupán az eredeti hangfelvétel javításáról, vagy pótlásáról van szó, vagy

csak állófényképet készítenek a tagról, úgy a film elkészülte előtt teljesítendő, ezért a külön munkáért díjazás nem jár.

14. Ha a film teljes elkészülte után (standard kópia elkészülte után) a cenzura, vagy más hatóság kívánságára, vagy a gyártó hibáján kívül eső egyéb okból, változtatásokat, vagy új felvételeket (pótfelvételeket) kell eszközölni, a tag köteles a vállalat rendelkezésére állni, a vállalkozó azonban köteles a tag egyéb kötelezettségeihez és elfoglaltságához alkalmazkodni. Ilyen munkálatokért a megállapított napidíj 50%-a jár. Nem tesz különbséget, hogy a változtatások, vagy új felvételek kép-, vagy

A külső felvételeknél a kamarai tag járandósága

15. Vidéki, illetőleg külföldi felvételeknél — más megállapodás hiányában — a vállalat köteles a tagnak II. oszt. vasúti és I. oszt. hajóköltiséget, valamint poggyászzállítási díjat megfizetni. Ezeket a költségeken felül teljes ellátás, (lakás, napi háromszori étkezés illeti meg a tagot. A lakásmegváltás összege napi 8 pengőnél, a háromszori étkezés megváltásának összege pedig napi 15 pengőnél kevesebb nem lehet. A lakás és a

hangfelvételtől, vagy esetleg mindkettőtől készítenők.

Amennyiben a gyártó a film teljes elkészülte után saját elhatározásából, vagy az ő hibájának betudható okból készít próbafelvételeket, a tag ilyenkor is köteles közreműködni, azonban részére ebben az esetben teljes napidíj jár.

A tag köteles a film befejezése után is, az előzetes film elkészítésénél közreműködni.

Az előző bekezdések esetében a napidíj összegére a 13. pont 3-ik bekezdésében foglaltak irányadók. A nem meghatározott számú napokra átalányösszegért szerződött tagoknak napidíj nem jár.

napi háromszori étkezés készpénzzel megváltható.

Budapesten és környékén történő felvételek alkalmával azonban a tagnak külön napi 5 pengő ebédpénz is jár. Budapesten és környékén történő utazásoknál költségmegtérítés a tag részéről nem igényelhető. Budapest környékén Budapest közigazgatási környékét kell érteni.

A statisztéria és a stáb díjazása

16. A filmgyártásnál alkalmazottak feyelemmel felelőség mellett nem foglalkoztathatók az alábbi összegeknél kisebb összegű ellenszolgáltatásért (létnimum):

- I. Elsőrendű statisztéria (frakkban, estélyi ruhában) napi P 25.—
- II. Statisztéria (elegáns uccai ruhában) napi P 20.—
- III. Tömegstatisztéria (saját ruhában) napi P 15.—
- IV. Tömegstatisztéria (jelmezben) napi P 13.—

Ha a statisztéria egy mondatot szól, úgy a rendes napidíjon felül az I., II. és III. kategóriában további napi 5 pengő fizetendő.

Epizód szereplő	napi P	30.—
Gyártásvezető	átalány P	2500.—
Rendező	átalány P	3000.—
Filmösszeállító	átalány P	1500.—
Filmösszeállító (megfelelő asszisztenssel)	átalány P	1800.—
Filmösszeállító (megfelelő asszisztenssel és megfelelő tanonccal)	átalány P	2000.—
Felvételvezető és segédrendező (asszisztens)	átalány P	800.—
II. segédrendező és naplóvezető	átalány P	300.—
Műtermi kisegítő (nem gyakornok!)	átalány P	250.—

A gyártóvállalat jogai

17. A filmmel kapcsolatos minden szerzői jog, beleértve az értékesítési-, alkalmazási- és előadási jogokat is, valamint a film és a filmhez tartozó fotók tulajdonjoga — a tag által eszközölt közreműködésre való tekintet nélkül — a filmet gyártó vállalatot illeti.

A vállalat jogosult a tag közreműködésével létrejött felvételeket tetszése szerint felhasználni, a filmet egészben, vagy részben (a kép és hangfelvételeket külön-külön) is) rádió, vagy televízió céljára igénybevenni.

A vállalat jogosult az egyes felvételeket, illetőleg a film egyes részeit más filmben is felhasználni, a tag művészi hírnevének sérelme nélkül.

18. A film tartalmi, művészi és technikai kivitelezése, valamint a szerep-

osztás tekintetében kizárólagos joggal a vállalat dönt. A vállalat jogosult a már kész filmen is az általa helyesnek tartott változásokat (kihagyás, kivágás) eszközölni.

19. A vállalatnak joga van a tag közreműködésével létrejött felvételeket bármilyen idegen nyelvre szinkronizáltatni. Jogában áll a kamarai tagnak ilyenkor mással helyettesítenni.

A vállalat jogosult valamely felvételnek bármilyen okból szükségessé vált utószinkronizálását ugyanabban a verzióban is eszközölni. Ebben az esetben azonban a tag mással csak akkor helyettesíthető, ha az művészi, vagy gazdasági okokból szükséges.

20. A vállalat jogosult arra, hogy a tag nevét és fényképét a film értékesi-

tésével kapcsolatban propaganda céljaira felhasználja.

21. A vállalat a tag nevét a filmen vagy a hirdetésekben csak akkor köteles feltüntetni, ha a felek ebben a szerződés-kötés alkalmával külön megegyeztek.

22. Amennyiben a szerződésből más nem következik, a tag köteles a szerepéhez szükséges összes jelenkorbeli ruhákat sajátjából beszerezni. A jelmezeket a vállalat adja és a tag köteles azokat a szerep befejezése után a vállalat részére visszaszolgáltatni.

23. A film céljára készített minden vázlat, rajz stb. a felvételek befejezése után a vállalatnak visszaadandó.

24. A közreműködést vállaló kamarai tag köteles a megállapodást megelőzően kötött minden szerződését az őt alkalmazó vállalatnak bejelenteni.

A bejelentett szerződéseken felül a megállapodás tartamára terjedő időre a tag más szerződéses kötelezettséget csupán a vállalat hozzájárulásával vállalhat.

25. A tag köteles továbbá a gyártás tartama alatti lakcímét is előre, a megállapodással egyidejűleg bejelenteni.

A tag a gyártás megkezdésétől annak befejezéséig a gyártás színhelyének községét a vállalat hozzájárulása nélkül el nem hagyhatja. Az esetleges lakásváltoztatást a tag köteles azonnal bejelenteni, továbbá arról gondoskodni, hogy az értesítések részére bejelentett lakásán bárholok kézbesíthetők legyenek. A kézbesítés akkor is kellő módon és időben történjen tekintendő, ha az a most említett kötelezettségek elmulasztása következtében marad el, vagy késik.

26. A tag köteles — a vállalat kívánságára — a film bemutatóján jelen lenni, hacsak más oldalú szerződéses elfoglaltság vagy betegség ebben őt igazoltan meg nem gátolja.

Ha a bemutató előadás nem a tag lakóhelyén történik, úgy a vállalat köteles a tagnak az oda- és visszautazás költségeit (gyorsvonat II. oszt., hajó I.

oszt.) valamint a megállapított napi-díjat megfizetni.

27. Amennyiben a tag elveszti kamarai tagságát, úgy a vállalat köteles a taggal megkötött megállapodást azon-zettséggel felbontani. Ha a Kamara a tagot felfüggeszti hivatásának gyakorlatától és a tag ennek következtében nem működhet, erre az időre a tag fizetésre igényt nem tarthat.
50.962/1943. — III/2. sz.

Jóváhagyom. A miniszter helyett:

Dr. br. Wlassics Gyula s. k.
államtitkár.

*

A további pontok a választott bíróságra, annak működésére, valamint tagdíjakra vonatkozó rendelkezéseket tartalmaz. Ezekről az általános feltételektől a munkavállaló terhére eltérni nem lehet, egyébként ezekkel a feltételekkel ellentétes megállapodás csak akkor érvényes, ha azt írásba foglalták.

Türjén, népi szereplőkkel készíti első filmjét az új fiatal rendező: Ranódy László

Fiatalsága ellenére évek óta ismert a filmszakmában dr. Ranódy László neve. Eleinte mint naplővezető, majd mint segédrendező működött a

filmeknél, most pedig hosszabb hallgatás után mint forgatókönyvíró és rendezőt látjuk viszont. Darvas József nagy sikert aratott népi színdarabját, a »Szakadék«-ot dolgozta át filmre a tehetséges fiatal író, ugyancsak ő lesz a rendezője is az új produkciónak.

Ezzel kapcsolatban intéz-

tünk hozzá néhány kérdést. Hamarosan kiderült, hogy ez a film nem a megszokott utakon halad és elkészítése nem is olyan egyszerű. Többek közt pl. népi szereplők fognak benne játszani. Éppen ebben az ügyben járt lenn vasárnap Türjén Ranódy László és megfelelő szereplők után kutatott.

— Miért alkalmaznak ebben a filmben népi szereplőket?

— A »Szakadék« nagy szociális problémákat vet fel és a szegénység fokozatait tárgyalja. A parasztszínészek saját környezetükben egyszerű dolgokat produkálnak. Ez tulajdonképpen kísérlet arra, hogy a megfelelő millió milyen mértékben módosítja, illetőleg fokozza a nép köréből származó műkedvelők képességeit.

— Miről szól a »Szakadék«?

— Egy tanító életéről, aki azon fáradozik, hogy hídat verjen magyar és magyar között, hogy ezekben a nehéz órákban megszünjenek a szá-

kadékok... Ez az első eset, hogy a széles néprétegek alkotóerejét is igénybe vesszük filmen.

— Hivatásos színészek nem is játszanak a darabban?

— Játszanak, de csak azokban a szerepekben, amelyek háttérben állnak a népi színészek játéktípusától.

— Kik a munkatársai?

— Elsősorban Darvas József barátom, aki a forgatókönyv megírásánál segítségemre van, aztán Tóth Péter premontrai kanonok, és természetesen az Erdélyi Film kitűnő gárdája.

— Hogyan jutott eszébe a külső felvételeket Türjén készíteni?

— Ez a falu se nem hegyi se nem alföldi jellegű, éppen olyan, amilyenek Darvas leírja darabjában a falut.

Csillog a szeme a fiatal rendezőnek, ahogy terveiről beszél és mi is szívesen beszélgetnénk még vele, de sietnie kell, mert fontos tárgyalása van egy másik új filmet illetőleg.

— Még csak arra válaszol-

jon, mik a tervei a jövőben?

— Pillanatnyilag úgy el vagyok foglalva a »Szakadék«-kal, hogy jóformán lélegzethoz sem jutok. Utána egy társadalmi drámának írom meg a forgatókönyvét, melyet már lekötöttek. No és van egy titkos álmom: Szathmáry Sándor »Gulliver utazásai Kazahinában« c. könyvéből filmet csinálni.

Elköszönünk Ranódytól az a meggyőződéssel, hogy nemcsak jó műtermi gyakor-nok, naplővezető, ügyelő asz-szisztens volt, hanem mint rendező és forgatókönyvíró is beváltja a hozzáfűzött szép reményeket.
V. M.

ÁLLAST VÁLLAL komolyabb mozi üzemi vezető, kitűnő reklámképességgel, lehetőleg Budapesten. Megkereséseket kérjük »Munkaszere-tő« jellegre a kiadóhiva-talba.

ÖSKERESZTÉNY fiatal üzemi vezetőnek gyakorlattal üzemi vezetői állást vállalna. Ajánlatokat »Gyoma« jellegre a kiadóhivatal továbbítja.

KERESEK azonnali belépésre öskeresztény vidéki mozigé-pészt, kinek üzemi vezetői vizsgája is van. Személyes jelentkezés esetén útikölt-ség megtérítve. Kiskunfé-l-egyháza, Petőfi mozgószín-ház.

Összekötő szöveget írta: *Babay József.*

Rendezte: *Balogh István.*
Főszereplők: *Szelezcsky Zita, Jávor Pál, Hámory Imre, Fényes Aliz, Bordy Bella, Latabár Kálmán, Kelly Anna,*

Beszél: *magyarul.*
Cenzura: *aluli.*

Bemutatta: *Korzó.*

Az első elismerő szó legyen a rendező: *gratulálunk Balogh István!* A film többet nyújt, mint amit vár-

szereplése teljes sikert hozott.

Az egyes képek megrendezése ötletes módon hangsúlyozta ki a szereplő, illetve a

letek pazar kivitele világviszonylatban is számottevő. *Kokas Klára* művészi munkája nagy mértékben részese a sikernek.

Dolecsko Béla nemcsak a zenei rész stílusos összeállítás terén végzett dicséretre méltó munkát, hanem némely jelenetben, mint »tiszteletbeli szereplő« otthonosan mozog a felvétel előtt a lámpák fényében. *Sárdy János* által énekelt szerzeménye (*Babay Józsa-szöveg*) az utóbbi évek mindenbizonyosan egyik legsikerültebb magyar énekszövege. A melódia és a vers álmyszerűen szép.

A produkció látszik, hogy nem fukarkodott és méltóképpen hozta a magyar mozi látogató közönség elé azt a filmet, amelyet már a forgatása alatt is a szakemberek, mint az *első nagyszabású magyar revüfilmet emlegettek.*

Néhány szóval azonban mégis meg kell emlékeznünk egyik-másik szereplőről. Vegyük a hölgyeket először. *Barabás Sári* énekszövege: »*Tavaszi hangok*« színház nézőterére beálló nyíltszíni tapsot kapott. *Kelly Anna*, meglepetés! Ezzel a rövid kis szereplésével elindult a film útján is. Nemcsak szépen

szereplők által előadott énekszöveget, jelenetet.

A díszletek, egyáltalán az egész film kiállítása gyönyörű. Különösen a *Barabás Sári, Kelly Anna, a Bordy-Harangozó* és a mexikói dísz-

Barabás Sári, Kiss Manyi, Tompa Puji, Sárdy János, Legényei József.

Zenei vezető: *Dolecsko Béla.*
Hang: *Winkler Jenő, Rónay Gyula.*

Kép: *Berendik István.*
Díszlet: *B. Kokas Klára.*
Produkción: *Siegler Frigyes.*
Kölcsönző: *Kárpát-film.*
Készült: *Hunniában.*

tunk tőle. Az első magyar revüfilm úgy hisszük teljes sikert aratott a közönség körében.

Tartalmi szempontból a film részekre oszlik, egy-egy kép külön történet, mese, vagy előadóművészet. Az összekötő szöveget *Legényei József* mondja el konferanszformájában. A film egyik legfőbb alakja ő, akinek első film-

ének, hanem kellemes megjelenésével, jól fényképezett arcával hódított a nézőtérnek. Énekszámát dekoráló díszlet pedig világszínvonalat képvisel. *Szelezky Zita* szavalt teljes átérzéssel. Nagyobb je-

dialógusában nevetették meg a közönséget.

A férfiakra is a legjobbat mondhatjuk. *Sárdy János* Dolecskó dalával, *Hámory Imre* katona dalaival, *Jávor Pál*, a tizenöt év előtti *Jávor*

lenést érdemelt volna meg. *Bordy Bella* *Harangozó Gyula*val táncolt a zárójelenetben.

Fényes Aliz szintén szavallatával és pár képből álló jelenetével gyarapította sikereinek sorozatát. *Kiss Marnyi* és *Tompa Pufi* a film legsikerültebbnek mondható

Pállal, *Latabár Kálmán* módos, dalos-jelenetével aratott tapsot.

És ne feledkezzünk meg a kis *Hajdú Erzsikéről* sem. A csöpp, három és fél éves gyermekszínész befutott nagyság a filmesek világában. Az

ember arcára könnyes mosolyt csal versecskéjével.

De nem hallgathatjuk el a film egyetlen — hogyan mondjuk csak? — nem »odaillő« számát. Előrebocsátjuk: nem jelent sikertelenséget, sokan észre sem veszik a kontrasztot. (Pesten pláne!) de azért mégis! Miért kellett a »magyar« kívánsághangverseny egytől-egyik magyar szereplői közzé egy idegent bevenni, bármennyire is szereti őt — Pest? *Rosita Serrano* sem énekével, sem előadás módorával nem való ebbe a filmbe. Amikor az egész film kihangsúlyozza a »magyar« jelleget, semmi szükség sem volt erre a magyar lé-

lektől távol eső temperamentumú művésznőt szerepeltetni, ismételjük: bármennyire is szeretjük hallani a hangját a rádióból.

A film elején *Somogyváry Gyula* mond bevezetőt.

Megemlékezünk még a váltakozó színtónusú kópiákról, amelyek csak hasznára vannak ennek a látványos filmnek. A hang és fényképezés egyformán elsőrangú. *Berendik István* inkább a régi iskola híve és szereti a szimmetrikus elhelyezést. A néző szemszögéből, a film egyéni jellege ezt a megoldást kívánja. Ezért hat jól, illetve nem válik egyhangúvá.

Cs. M.

Álomkeringő

Irta: *br. Podmaniczky Félix*.
Rendezte: *br. Podmaniczky Félix*.

Főszereplők: *Sárdy János*, *Zsilley Margit*, *Csontos Gyula*, *Latabár Kálmán*, *Maklár Zoltán*, *Erdélyi Mici*, *Mihályi*

Gyártásvezető:

Bajusz Péter dr.

Kép: *Icsey Rudolf*.

Hang: *Winkler Jenő*.

Díszlet: *Pagonyi János*

Zene: *Akom Lajos*, *Fényes Szabolcs*.

Hossza: 2455 méter.

Cenzura: aluli.

Beszél: magyarul.

Készítette: *Modern Film*.

Készült: *Hunniá*.

Bemutatta: *Atrium*, *Omnia*.

Ha mostanában új magyar

gyar filmgyártás ügyét szívükön viselik, félve, de kiéleltett bírálókészséggel várják az újabb produktumok bemutatását. Mindig a kritikus az első, akinek lelki fájdalmat okoz, ha egy-egy filmet, annak bizonyos számú és fajtájú hibája miatt, rossz minőségben kell részesítenie. Viszont elengedhetetlen az is, hogy a fejlődés érdekében — még hozzá az ugyancsak erős fejlődés érdekében! — minél szigorúbban tegye mérlegre a filmeket, cselekmény, kiállítás, játék, rendezés, hang, fényképezés stb., szempontok alapján.

Előljáróban máris megállapíthatjuk, hogy az »*Álomke-*

vígjáték kerül a bemutató filmszínházak vásznára, fokozottabb igényekkel ül le az ember, hogy azokat megnézze. Azok a kritikusok, akik a ma-

keringő» a jobb tucatfilmek sorába tartozik. Maradéktalanul elszórakoztatja a közönséget, főleg a *Latabár*-rajongókat. Tartalmilag jól építi a

cselekményt, helyenként az egészen izgalmas színezetűvé válik. A történet képszerűsége szerves keretbe foglalja a szereplők játékát.

A mese a következő: Egy híres magyar énekes nagybátyjától olyan feltétellel örökli a hatalmas ősi birtokot, hogy az hagyja abba a művészetet. A családnak egy másik ága, amely Bécsben él, jogot formál a birtokra. A család fő leányának akarja megszerezni a birtokot, de mivel jogszerint csak akkor vehető el az új tulajdonostól, ha az ismét fellép színpadon, ravasz fondorlattal, amiben előbb a leánya is benne van, sikerül a

rendezés, valamint a forgatókönyv egynéhány szellemes mondata kellemes szórakoztató filmmé teszi.

Sárdy János, az énekes-földbirtokos szerepében a szokott színvonalon mozog. Még talán egy kis pluszt is megérdemel a játékaival, amely sehol sem túloz. A kis Zsille Margit kedves jelenség a filmen, nem nagy szerepében ő is azt adja, amit a film egész strukturájára megkíván. Szépen fotografálták. Latabár Kálmán egyik legjobb játékában szórakozhatunk. Végére is vele úgy vagyunk, hogy neki megbocsátjuk a forgatókönyv által írt képtelen

földbirtokosművészt felléptetni az operában.

Időközben azonban szerelmes lesz a leányba a fiatal földesúr és a leány is viszonzozza érzelmeit. Végül is minden rendeződik, mert a birtok mégis a családban marad, hiszen a fiatalok egymáséi lesznek.

Külön kell foglalkozni a *Latabár-szerepadta* cselekményével. Mint énektanár, ellenzi a művész hirtelen földbirtokossá vállását. Nem bír betanulni az új hivatásába, azaz a »tehenészet-felügyelőségbe«. A család bécsi ágával is összejátsszik, hogy gazdája újból megjelenjen a színpadon, bár a tulajdonképeni okot ő sem tudja, hogy mire megy ki a játék. Amikor azonban elsimul az örökösödési jog körül támadt bonyodalom, ő a legszorgalmasabb a különböző gazdasági tankönyvek tanulmányozásában.

Sablonos kis szerelmi történet, a kötelező boldog véggel. Azonban a szereplők játéka,

ségek elmondását, az életben igaz, hogy nehezen találhatók még egy ilyen »szerepkörre«, de hiszen Latabár esetében ez mellékes... *Maklár* Zoltán picurka szerepében nem is lehet rossz. *Csontos* Gyula sem tűnik ki, olyan kevés jelenése van.

A rendezés munkájával kapcsolatban visszatérően foglalkozunk *Sárdy* éneklésével. Épen eleget énekel, sőt túl soknak hat, amikor a mezőn is nekiereszti hangját. Ez egy kicsit lehetetlenül gicceses, *Lucsey* jó munkát végzett, nagyon szépek a *szabad-felvételek* és stílusosan illeszkednek a filmbe.

A kiállítás szokatlanul bőkezű. Látszik, hogy a gyártóknak volt szívük áldozni. *Akom* Lajos zenéje művészi, kár, hogy ezt a nagyon tehetséges zeneszerzőt gyakrabban nem halljuk a vetítógép hangszórójából. *Fényes* Szabolcs egyetlen szerzeménye az »*Atomkerítő*«, maga is siker.

Cs. M.

Kölcsönadott élet

Írta: *Vaszary János.*

Rendezte: *Bánky Viktor.*

Főszereplők: *Muráti Lili, Ilosvay Katalin, Lánczy Margit, Szakáts Zoltán, Borsovai Lengyel László, Buttykay Emil, Járay Teri, Kürthy György.*

Hossza: 2624 m.

Zene: *Malcsiner Béla.*

Operatőr: *Hegyi Barnabás.*

Cenzura: *aluli.*

Gyártotta: *Magyar Filmiroda.*

Forgalombahozza: *Magyar Filmiroda.*

Bemutatta: *Nemzeti Apolló, Szittyá, Atrium.*

Hang: *Kereszthy Ervin.*

Felvételek: *Golda József.*

Gyártásvezető: *Gottesmann Ernő.*

A »Kölcsönadott élet« az érzelmi filmek csoportjába tartozik. Az író és rendező ezúttal nem csupán feladatát oldja meg, hanem művészi magyarral ajándékoz meg bennünket. Ennél a filmnél a »műhelytitkokból« is jókora adagot kaptunk, s mikor *Bánky* rendező elmesélte a film tartalmát, oly átélésszerűen plasztikus képet adott készülő művéről, hogy a sajtóbemutató az volt az érzésünk, mint mikor egy filmet másodszor nézünk meg. Annál jobban fogta meg a közönség lelkét, amely éppen olyan szívvel reagált a film egyes mozzanataira, mint ezt a »Férfihűség« és »Késő« c. filmeknél tapasztaltuk.

A szegény varrólány levelezésbe fog egy fronton küzdő katonával, akinek nincs itthon senkije. A lány (*Ilosvay Katalin*) igénytelen külsejű, de annál szebb a lelke. E nemes lélek költőisége és mélysége a levelezésen keresztül megkapja a távolban küzdő zászlós lelkét s a levelezésből szerelem lesz. A találkozást váratlanul sietteti a férfi megsebesülése, aki így hamarabb kerül vissza a fővárosba, ahol szerelme lakik. A sebesülés azonban igen súlyos, a találkozás jóformán haláloságnál történik. Csaknem orvosi parancsszóra rettentelien a súlyos sebesülthöz a leányt, akit a fiú lázalmában állandóan emleget és akit nagyon szépnek gondol. A leány nem mer elmenni a találkozóra, mert fél, hogy csúnyaságával kiábrándítja és halálos csalódást okoz a be-

tegnak. Előkelő és gazdag hölgyvevőjét és jötevőjét kéri meg, hogy menjen el helyette a sebesülthöz. A leány először nagyon vonakodik megtenni, azonban a varrólány könyörgésére mégis elmegy a beteghez, aki boldogan véli felismerni benne szerelmesét is ez a boldogság gyógyulását is elősegíti. A szerelmes és csúnya kis varrólány kölcsönadott életét az előkelő ifjú hölgynek most már továbbra is vállalnia kell, s mire a fiú meggyógyul, mindketten szerelmesek lesznek egymásba. A csúnya varrólány számonkéri riválisától vőlegényét, de most már a nagy titok felfedése sem változtathat a szerelmen. A felépült sebesült, aki polgári életében festőművész, nem akar elszakadni szerelmétől, aki viszont más menyasszonya. A kis varrólány belepusztul szerelmébe. A két szerelmes végül egymásra talál.

A film szereplői közül általában a hölgygárda végig remek. A férfiak kissé szögletesek és túlságosan is különségnek élők e lelki problémát boncoló filmben. A festőművésznél alig találjuk művészetének hangsúlyozását. Mindvégig kihangsúlyozottan elegáns. — *Bánky* Viktor mester-rendezőnek bizonyul az érzelmi részek kidolgozásánál s olyan finom érzelmeket szólaltat meg, mint eddig egyetlen filmjében sem.

Muráti Lili önmagát mulja felül ebben a szerepben, ahol művészi sokrétűségének bő alkalom nyílik. *Ilosvay Katalin* *Bánky* felfedezettje. Még nem kész színésznő ugyan, azonban néhány jelenete teljesen kiforrott művésznőként mutatja be a jövő ígérétét. Különleges egyénisége azonban, csak különleges szerepekre való. *Lánczy Margit* az anya szerepében remek, finom és disztíngált volt. *Járay Teri* ügyes szobalány. *Borsovai Lengyel László* művésze még nem felszabadult. A rendezői kéz sem tudta mindenhol gördülékennyé tenni játékát, de kitűnő anyag úgy megjelenésében, mint játékában. *Mihályffy Béla* katonorvosa meggyőző.

A film technikai megoldása a *Filmiroda* legjobb produktumai közül való.

Gy. K. E.

Szeptember végén

Irták: *Palásthy Géza és Siposs László.*
 Rendezte: *Zsabka Kálmán.*
 Zene: *Akom Lajos.*
 Produkció: *Zsabka.*
 Forgalmazója: *Modern Film.*
 Hossza: *2475 m.*

mi vonatkozású is, tehát kétszeresen nagy örömet jelenthetett volna a magyar filmgyártásnak. Bár a törekvés igen dícséretreméltó, izzó dráma helyett papirosizú, vontatott történetet kaptunk, valódi tűz és lelkesítő szenvedély

Cenzura: *aluli.*

Készült: *Hunniá.*

Főszereplők: *Szörényi Éva, Horváth László, Biltinszky Ibolya, Maklár Zoltán, Mihályi Ernő.*

Hang: *Winkler Jenő.*

Összeállította:

Pokol Péter.

Fényképezte: *Icsey Rudolf.*

Díszlet: *Pagonyi János.*

Bemutatta: *Fórum, aug. 18.*

Érthetően nagy érdeklődéssel vártuk ezt a filmet, hiszen igazán komoly és megkapó problémához nyúl hozzá: Petőfi Sándor fiának félbemaradt, kisiklott életéhez. Sokat ígérő téma, amellel történel-

egyénilig senkinek sem kellene. Hiányzik belőle az «isteni szikra», se színészek, se költőknek nem igazán tehetséges. Megsemmissülten szokik el Debrecenből, nem is akar többé saját neve alatt szerepelni, azt akarja, hogy önmagáért szeressék, ünnepeljék. Ragaszkodik a színészi pályához és beáll egy tízedrangú ripacs-társulathoz, ahol szintén nincsen sikere. Gyenge szervezete nem bírja a sok nyomorgást, küzdelmet, állandóan betegeskedik. Egy napon újság kerül a kezébe, amelyből megtudja, hogy anyja súlyos beteg. Budapestre siet és megegyeztet utoljára átölhelheti édesanyját, aztán Szendrey Julia szemé örökre lecsukódik.

A produkció filmszerűség tekintetében is sok kifogás alá esik. Minduntalan hosszadalmas, patetikus szónoklatok szakítják meg a cselekmény menetét, hiányzik az egészből a mozgalmasság, a lüktetés, az élet. Ami a színészeket illeti, Szörényi Éva az egyetlen, aki

megragadó, nemes, művészi alakítást nyújt. Különösen jó volt a bevezető rész nagy jelenetében — amely egyébként is a film legszebb részlete — amikor, mint szerelmes fiatal feleség a koltói park egyik százados fája alatt megtalálja férje új versét, a »Szeptember végén«-t. Kifejező, lélek-bemarkoló arcjátéka híven tükrözi vissza a megdöbbsent, szerelmes fiatalasszony váltakozó érzéseit. Megbocsáthatatlan rendezői hiba azonban, hogy az egész filmen keresztül, halálklási jelenetét sem véve ki, egyformán, változatlanul fiatal, pedig közben legalább húsz év telik el. Megértjük, hogy Szörényi Éva ifjú szépségét nem akarták eltorzítani, de ez nem elég ok arra, hogy miatta a darab művészi hiúságán essék csorba. — Horváth László reményteljes ígéret, de egyelőre még érthetően kiforratlan és iskolás. Biltinszky Ibolya kellemes jelenés, de mesterkéltén beszél. Dorita Boneva egy cigánylány szerepében szépen, melegen énekel, de a prózai részekben semmit sem ad. Általában a darab kevésbé ismert névű szereplőivel az a fő baj, hogy lélektelenül, betanultan, üresen mondják el a rájukbízott szöveget. Így annál feltűnőbb az ellentét közöttük és pl. Mihályi, Maklár, Fáy Béla stb. közvetlen, természetes alakítása között. — Kár, hogy ez a film nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket. Csak néhány kirívóbb hibát kellett volna kiküszöbölni és könnyen lehetett volna belőle igazán újszerű, nagyszabású, reprezentatív alkotás.

Z. K.

helyett kevésbé meggyőző szólásokat. A produkció így is többet ér azonban, mint egymely mondvacsinált bohózat.

A fiatal Petőfi Zoltán nem érzi otthonának édesanyja és mostohaapja házáét. Tehetséget érez magában arra, hogy színész és költő legyen, mint édesapja volt. Elszökik otthonról és Debrecenbe megy, ahol nagy ünnepléssel fogadják a szenális költő fiát. Színpadi és irodalmi siker, szerelem hull az ölbe és ő mind ezt elvakultán élvez, míg aztán egy napon be nem következik a nagy kiábrándulás: rájön, hogy minden csak apja nagyságának visszfénye, ő

Bubus

Írta: *Vaszary Gábor.*

Rendezte: *Martin Pál.*

Főszereplők: *Johannes Reimann, Dorit Kreysler, Ida Wüst, Sonja Ziermann.*

Hossza: 2519 méter.

Cenzura: *aluli.*

Beszél: *németül.*

Készítette: *Terra-Film.*

Bemutatta: *UFA filmkölcsonzó R-T.*

Vetítette: *Uránia.*

Lehetetlen helyzetekkel, lehetetlen félreértések halmozásával tűnik ki ez az idei Terra-produkció. A cselekmény bonyolult menetének szellemes keverése épen a szerepszövegek által lesz teljessé. A film meséje egy szerelmes levél körül forog, amelyet az öt éves házasságát megünnepelni készülő fiatal házaspár kisleánya, (aki a felesége mostoha leánykájáé), talál »valahol« és akitől azt az iskola igazgatója óráközben elkobozza.

A pedellus haza hozza a levelet, de a kislány a várható feddés miatt a nevelőnőt veszi rá, hogy vállalja az anyaszerepet. A pedellus otthagya a levelet, amely véletlenül a feleség kezébe kerül. Ekkor indul meg a félreérthető helyzetek légiója.

A szerelmes levél három jó barát családi nyugalmát borítja fel, amiben nem kismértékben segít az anyós is, aki a fiatal feleség mamája. Amikor már minden helyrehozhatatlanul szakadni készül, a nyilvános botrány elkerülése végett mégis megtartott házassági évforduló vacsorán, minden kiderül. Közben azonban látjuk, hogy a három barát, hogyan akarja egymást, egymáson keresztül menteni, hogyan próbálnak felhajtani egy »menyasszonyt«, aki hajlandó lenne bevallani, hogy a levelet ő írta. De amikor sikerülne az ügyet elintézni, mindig közbe jön valami és mint a villámcsapás nyomán ismét összemlik az elhagyott férfiak »simitási« törekvései.

Az anyós egészen elemében érzi magát. Ő beszél rá a többi asszonyokat is, hogy váljanak el férjeiktől. A pedellus újra megjelenik, hogy a levelet elvigye. A férjjel találkozik össze, aki mit sem tud az iskolában történekről és a félreértés csak tetőződik. Mikor azután minden a lehető legnagyobb módon össz-

szegabalyodott, jön a meglepetés: a kisleány bevallja, hogy a levél tőle indul el kalandos útjára. A kérdés, kié a levél? A feleségé? Akinek leánykorában írtak ilyen leveleket? Nem. Az anyósé! Ne ki szól a levél, neki írta ez az udvarlása idején a későbbi férje, a fiatalasszonyka apja. Az anyós azonban nem szégyenli magát a történekről hanem büszkén vonul el, csak azt sajnálja, hogy elmúlt az az idő, amikor ilyen szerelmes leveleket írtak hozzá.

A közönség nagyon jól mulat a film cselekményén. A szereplők játéka is hozzájárul, hogy a legteljesebb szórakozást nyujtsák. Szinte egyiküket sem lehet kiemelkedően megdicsérni, hacsaknem *Ida Wüst* játékát, aki megtalálta szerepében a »tűzrevaló« ideális anyós alakító módusait. Meg kell állanunk azonban a kisleányt megszemélyesítő gyermekszínésznő (*Sonja Ziermann*) mellett is. Hihetetlenül jól játssza az elkenyézett gyermekét. Kész

színésznő. Már nem is olyan nagyon gyerek! Egy-két év múlva sok hódolója lesz ennek a szép arcú kamasz kisleánynak.

Egyet meg kell állapítanunk. Hála Istennek, hogy ilyen család és apa-anya-gyerek viszony a legnagyobb ritkaságszámba megy. Aki így akarja nevelni gyermekét, mint azt a filmen látjuk, az nem érdemel meg gyermekáldást az Istentől. A magyar kritikusok egy része, ha ezt a filmet mi csináltuk volna meg, nem valószínű, hogy »le nem húzta volna«, hogy miért? Az előző mondat felelet is egyben erre a kérdésre.

A rendezés, díszlet, kiállítás, hang és zene mind egy színvonalban van a film szellemes menetével. Az összeállítás az, amelyet külön meg kell dicsérnünk, sehol sem veszi igénybe idegeinket a képek egytémájú hosszúsága.

A film jó és méltó bevezetője a nagy sikerrel kecsegtető német filmeknek az új évadban.

Cs. M.

Szerencsés szerelmesek

Rendezte: *Alice O'Frederick és Lau Lauritzen jun.*

Zene: *V. Cornelius és K. V. Maincke.*

Produkción: *As Paladium, Kopenhága.*

Forgalombahozza: *Mester-Film.*

Beszél: *dánul.*

Magyar szöveg: *belényesi Várady János.*

Hossza: 2106 m.

Cenzura: *aluli.*

Főszereplők: *Aase Clausen, Hans V. Petersen, Ib Schönborg.*

Bemutatta: *Rádium.*

Magyarországon még igen kevés dán film került forgalomba. Dánia filmgyártása különben sem halad olyan hétérmérföldes csizmákkal előre, mint a nagy európai kultúr-államoké és nem kívánhatunk tőle a legmagasabb mértékkel mérhető teljesítményeket. Mindenesetre a »Szerencsés szerelmesek« c. produkció sok apróbb-nagyobb hibájával együtt hamisítatlan békebeli filmbohózat, régebbi testvéreinek minden jellemző sajátosságával. Erősen túlzott komikum, mely a tányértőresekben hasraesésekben és más effélék-

ben kulminál, naiv mese, melynek különböző fordulatait előre tudjuk már. Ennek ellenére egy-egy ügyesebb jelenet még mindig őszinte kacagásra deríti a nézőt, és ha nem túlságosan nagy igényekkel megyünk be a moziba ezt a filmet megnézni, egészen jól elszórakozhatunk.

A dúsgazdag öreg Hessen bárónő szélhámos spiritiszták hálójába kerül. Megtudja ezt unokaöccse, Paul, és bár ő nagynéni nem volt hajlandó őt legutóbbi szorult anyagi helyzetében kisegíteni, elhatározza, hogy kiszabadítja a kalandorok körmei közül. A fiú jelenleg sóffőr egy gazdag vezérigazgatónál, akinek — mondaní sem kell — csinos lánya van. A papa néhány hétre elutazik és az így nyert szabadságot Paul a néni megmentésére akarja felhasználni. Egy kövér sóffőrbarátjával, ennek házával és egy szentelen kis színésznővel együtt haditervet szőnek. A színésznő beáll komornának az öreg bárónőhöz. Hamarosan értesít cinkosait, hogy a spiritiszták a hegyekbe akarnak utazni a nénival, menjenek Paulék is utánuk. A népszerű téli sporthelyen össze is verődik az

egész társaság, még a vezérigazgató is ott van a lányával. Különböző mulatságos jelenetek követik egymást, míg egy napon a két spiritiszta magával csalja a nénit egy elhagyott menedékházba. Itt elaltatják és elveszik tőle a páncélszekrényé kulcsát. Szerencsére a komornaként szereplő színésznő értesítést hagy Paulnak, hogy hová mentek, mire nemcsak a két barát, hanem az igazgató leánya is nekiindul az útnak. Mentőexpedíciójuk teljes sikerrel jár, Paul jólmegtermett barátja éppen a kellő pillanatban utóléri a menekülő szélhámosokat, alaposan elagyabugyalja őket és persze a kulcsot is visszaszerzi. Most már minden rendbejönne, de közben az igazgató leánya eltéved a hirtelen támadt hóvihárban és végre kimerülten összeesik a hómezőn. No, nem kell megijedni, őt is megtalálják, mégpedig nem más mint — na ki? — csodálatosképpen épp maga Paul. Életre ébreszti és diadallal szállítja vissza a két ségbeesett apához, aki erre áldását adja rájuk, hát még mikor megtudja a hálás nagynéni, hogy sóffőrje egy valószínű báró Hessen. Paul kövér barátja is megtalálja a boldogságot az ügyes kis színésznő oldalán.

A film jónéhány évvel ezelőtt készült, amint a ruhákból, frizurákból és egyebekből látható. Több mulatságos jelenet van benne, pl. az elején, mikor Pault az uszodában keresi rövidlátó inasa, és a legmagasabb trambulintetejéről kalapban, kabátban egy pompásan sikerült véletlen fejesel, akrobatái bukfenekkel zuhan a vízbe — vagy amikor a kövér ifjú sielni tanul, elszaladnak előle a sítalpak és ő, mikor üldözésük közben hasravágódik, jódarabon keresztül szabályos úszó-mozdulatokkal halad a hóban, így éri el végül az ármányos sporteszközt. — A szereplők kedvesek, ügyesek, gyakran túloznak a nevettetésre való törekedés közben. A fényképezés jó és különösen szépek a havas, téli felvételek. A magyar feliratok jóízűek, közvetlenek, humorosak.

(Z. K.)

BEMUTATÓFILMSZÍNHÁZAK MŰSORA

ÁTRIUM	Kölcsönadott élet	VIII. 19-től	MFI
CORVIN	Szeptember végén	VIII. 18-től	Modern
DEÁK	Anyámasszony katonája	VIII. 25-től	Objectiv
FORUM	Szeptember végén	VIII. 19-től	Modern
KASZINO	Anyámasszony katonája	VIII. 25-től	Objectiv
KORZÓ	Magyar kiv. hangy.	VIII. 19-től	Erdélyi
NEMZETI APOLLÓ	Kölcsönadott élet	VIII. 10-től	MFI
OMNIA	Álomkeringő	VIII. 19-től	Modern
RADIUS	Álomkeringő	VIII. 19-től	Modern
SCALA	Makrancos hölgy	VIII. 19-től	Hausz
SZITTYA	Kölcsönadott élet	VIII. 10-től	MFI
URÁNIA	Bubus	VIII. 19-től	UFA

**Országos Mozgóképvizsgáló Bizottság
által engedélyezett filmek**

Luce olasz világhíradó 91. sz. (Hun-
nia) hangos riport 1 felvonásban, a
Luce filmgyárban 1943. évben készült,
300 m. hosszú,

UFA világhíradó 200. sz. (német be-
széddel) (Auslandstonwoche) (UFA)
hangos riport 1 felvonásban, az Uni-
versum filmgyárban 1943. évben ké-
szült, 340 m. hosszú,

Egy szerelem regénye (Tragödie ei-
ner Liebe) (Nagy Mária) hangos dráma
4 felvonásban, a Deutsche Filmexport
gyárban 1942. évben készült, 2386 m.
hosszú,

Lopott feleség (Taverna Rossa) (Film-
ellátó) hangos vígjáték 4 felvonásban,
az Italciné filmgyárban 1942. évben ké-
szült, 2207 m. hosszú,

Rajongás (Paradis perdu) (Sárközy

Karolin) hangos dráma 5 felvonásban,
a Studio des Buttes-Chaumont film-
gyárban 1938. évben készült, 2518 m.
hosszú mozgófényképeket.

Hat hét boldogság (Hunnia) hangos
dráma 4 felvonásban, a Hunnia film-
gyárban 1939. évben készült, 2261 m.
hosszú,

Magyar világhíradó 1014. (M. F. I.)
hangos riport 1 felvonásban, a Magyar
Film Irodában 1943. évben készült, 258
m. hosszú,

Rajzos híradó 168. (M. F. I.) hangos
riport 1 felvonásban, a Magyar Film
Irodában 1943. évben készült, 125 m.
hosszú,

UFA világhíradó 201. sz. (Auslands-
tonwoche Nr. 201.) (UFA) hangos ri-
port 1 felvonásban, az Universum film-

gyárban 1943. évben készült, 340 m.
hosszú,

Luce olasz világhíradó 92. (Hunnia)
hangos riport 1 felvonásban, a Luce
filmgyárban 1943. évben készült, 300 m.
hosszú,

UFA magazin 17. (UFA Magazin Nr.
126.) (UFA) hangos riport 1 felvonás-
ban, az Universum filmgyárban 1943.
évben készült, 300 m. hosszú,

UFA magazin 18. (UFA Magazin Nr.
127.) (UFA) hangos riport 1 felvonás-
ban, az Universum filmgyárban 1943.
évben készült, 280 m. hosszú,

Pacsirta (Wo die Lerche singt) (Mú-
vészfilm) zenés vígjáték 5 felvonásban,
a Hunnia-Berna filmgyárban 1936. év-
ben készült, 2499 m. hosszú,

UFA világhíradó 201. sz. (német be-
széddel) (Auslandstonwoche Nr. 201.)
(UFA) hangos riport 1 felvonásban, az
Universum filmgyárban 1943. évben ké-
szült, 340 m. hosszú,

Felelős szerkesztő:

MATOLAY K. GÉZA dr.

Felelős kiadó:

LIEBER LÁSZLÓ dr.

Kiadóhivatali főnökök:

GYIMESY KÁSÁS ERNŐ

Készült a

»Jövő« nyomdászövetkezet műhelyében

Budapest, IX., Erkel-u. 17.

Telefon: 182—278.

Felelős vezető: Demjén Ferenc

MIT HOL JÁTSZANAK BUDAPESTEN

Alkalom

A nőnek mindig igaz van

Anyámasszony katonája

A pék felesége

Asszonyszív

Azurexpressz

Álomkeringő

Bob herceg

Bubus

Bűnös vagyok

Café Moszkva

Csókparádé

Dr. Kovács István

Egy asszony visszanéz

Éjjelre kiderül

Fehér emberek

Garszonlakás kiadó

Gülbaba

Hegyek lánya

Ismeretlen ellenfél

Jómadár

Vitéz

Homeros

Deák, Kaszinó

Barlang

Damjanich

Rákóczi

Omnia, Rádus

Erzsébet

Uránia

Kultúr

Népszínház

Mesevár

Attila

Éva

Maros

Nép

Anna

Alkotás

Hunnia, Kristály,

Palota, Plutó,

Ráday, Tátra,

Turul, Ugoesa

Tisza

Kamara

Katyi

Kölcsönadott élet

Lázadó férj

Lidércfény

Magyar

kívánsághangverseny

Makrancos hölgy

Mária nővér

Négyarcú asszony

Orientexpressz

Párbaj semmiért

Szegény gazdagok

Szeptember végén

Szerelmi láz

Szerencsés flótás

Tóparti látomás

Ádria, Andrassy,

Baross, Belvárosi,

Budai Apolló,

Déliab, Diadal,

Flórián, Glória,

Hazám, Ipoly,

Józsefvárosi, Nyugat,

Petőfi, Székely,

Szívárvány, Tinódi,

Toldi, Zuglói

Átrium, Nemzeti

Apolló, Szittyá

Otthon, Turán

Ósbuda

Korzó

Scala

Körönd

Duna

Pest

Korona

Béke

Corvin, Fórum

Bethlen, Csaba,

Ujbuda

Beleznay

Nap

Egy szenvedélyes szerelem hangjai szólalnak meg a

PÁRISI ROMÁNC

CÍMŰ TOBIS FILMBEN

FŐSZEREPLŐK:

MARIANNE HOPPE,
FERDINAND MARIAN,
SIEGFRIED BREUER

FORGALOMBA HOZZA:

Budapest, VII., Rákóczi-út 52. Telefon: 22-44-35

Budapest
1943.
aug. 26
V évf.
34. sz.
Egyes
szám ára:
70 fill.

ERŐS LÉNYEK

SZERKESZTI
DR. MATOLAY
K. GÉZA

SZÖRÉNYI ÉVA (Szendrey Julia) és HORVÁTH LÁSZLÓ (Petőfi Zoltán) A

„Szeptember végén” című filmlelővételében

Játssza:
FORUM, CORVIN

Forgalomban: MODERN FILM

Produkción:
ZSABKA FILM